

ÁLLATVÉDELEM

Az Országos Állatvédő Egyesület tagjai és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségéhez csatlakozott egyesületek tagjai külön előfizetés nélkül, tagdíjuk fejében kapják:

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET“ ÉS A „MAGYARORSZÁGI
≡ ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉ“ NEK KÖZLÖNYE ≡
BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCA 11—13. SZ. TELEFON 85—12

Ezen lap közleményeinek utánnyomását nemcsak szívesen megengedjük, hanem tisztelettel kérjük is
Megjelenik egyszer havonként
Előfizetési ára 1 évre 2 korona

Galamblövészet.

Lapunk mult évi több számában hiteles adatok alapján feltártuk olvasóink előtt, hogy versenylövészetek élő galambokra már csak itt-ott, kivételesen, rendeznek, lapunk ezidei 5. számában pedig megemlítettük a napilapokhoz intézett ama kérést, hogy a hazai galamblövészetek ellen bizonyos mértékben állást foglalni sziveskedjenek.

Ha meggondoljuk, hogy módjukban állana az ilyen céllövészetet rendezőknek és abban résztvevőknek élő galambok helyett a műgalambok használatára áttérni, anélkül, hogy ebbeli kedvtelésük csorbát szenvedne és a lövésben való gyakorlásuk véghezvitelében, sőt a netáni fogadásokban, kitüntetések, díjak nyerésében akadályozná: érthetetlennek kell tartanunk, hogy még ma is, mikor végre is nem lehet tagadnunk, hogy a humanizmusban jelentékeny nivón vagyunk már, százezreit puffantják le, sebzik meg, kinozzák a galamboknak.

A lövöldözők és a szemlélők lelkületére durvítólag ható, a kegyetlenség semmikép se kívánatos érzését erősítő és terjesztő ezen cselekedet felfogásom szerint jelentékeny szerepet visz (ugy mint a bikaviadal, az extrémében mozgó lóverseny s hasonló atrocitás,) a részvétlenség, szájalomhiány, kegyetlenség felidézésében embertársaink iránt is és ez az, amiért én s velem nagyon sokan mások is szükségesnek tartjuk felvetni a kérdést, hogy: ugyan mi állja ujját annak, hogy imitáló galambokra s illetőleg élőket helyettesítő holt tárgyakra lövöldözzenek galamblövő versenyeken is úgy, amiként lövöldöznek is ilyenekre lőnek.

Ne tudnák a galamblövők, hogy különféle tárgyakat el- és feldobó készülékek léteznek, mely tárgyakra épügy lehet lőni, mint élő galambokra? Avagy vér kell, okvetlenül vér kell ahhoz, hogy gyönyörűséget is okozzon a lövés? Szomorú volna, ha így volna! De nincs így! De feltehető-e, hogy az az intelligens ur és urnő, aki a galambok igen nagy számát lepuffantja vagy megsebzí, annak a különben kedvelt állatnak a vérfolyására utazik? Ez lehetetlen! Utazik arra, hogy a golyó találjon s az okoz gyönyörűséget neki, ha talál, még inkább, ha esetleg valamennyi lövése talál.

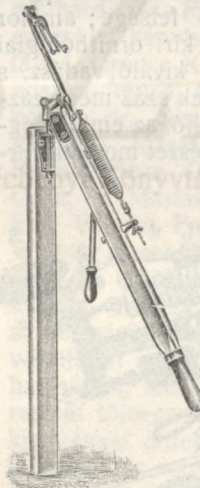
No ha így van, (énnekem fel kell tennem amaz intelligens emberrel szemben, hogy nincs másképen), akkor mindegy az, hogy a gép által fölrepített holt

tárgyat talál el golyója holt bizonyossággal, avagy élő galambot. Az ügyesség, a virtuozitás a lövésben így is világosan kiderül galambvér bocsátása, állatok megkínzása nélkül.

Nagy hiba hát mindenképen, vérontás látványát idézni fel az efféle lövő-versenyeken, mikor azok érdekességét és mondjuk: hasznát, vérontás nélkül is el lehet érni.

Azok kedvéért, akik talán nem ösmerik még a repülő galambot imitáló korongok s más alaku, holt tárgyak felrepítését végző készülékeket, bátor vagyok ábrákkal illusztrálva, a következő rövid ismertetést adni, megjegyezvén, hogy itt csak a célszerűségéről általános ismert haynauai Grall A. Co. cég egyik gyártmányáról teszek említést, a Wurfmaschine Preiss Nr. 7-ről, melyet az itt levő 1. ábra tüntet fel.

A galambot imitáló kaucsuk korongot (1. 2. ábra) el- és felrepítő ezen gépezet egy földbe ástott erős faoszlop felső végére erősíthető s használat után mindenestől haza szállítható.

1. ábra.

2. ábra.

A berendezkedést a céllövészetre a 3-ik ábra tünteti fel. Látjuk, hogy a röpitő gépet kezelő ember egy védett helyen ülve kezeli az eszközt s a célba lövő (a képen a háttérben, a jobboldalon) lő reá az egymásután bármely irányban felhajított galambot imitáló kaucsuk korongokra.

Az eszköz egész kezelésére s a teljes berendezkedésre nevezett cég „Der Schiesssport“ című füzetet küld, melyben tüzetesen le vannak írva és rajzolva az összes tudnivalók, s adva vannak a röpitő gépeknek más formái is. (Ilyen pl. az itt 4. szám alatt bemutatott.)

Az itt szóba hozott forma ára oszlop nélkül 18

márka (21 korona), a kaucsuk korongok (galambpótlék) ára Magyarország részére 500 darabonként 20 márka (24 korona.)

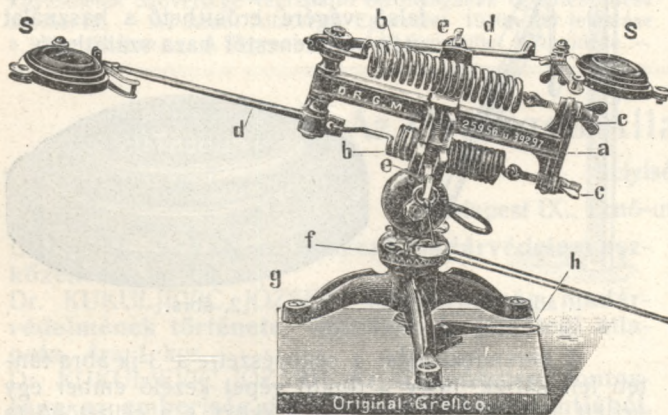
A gép egyes részei s a hozzávalók külön is kaphatók, küldendő árjegyzék szerinti áron.

Ilyen eszközök birtokában ne késsünk: szakítsunk az élő galambokra való versenylövészetekkel mint olyanokkal, amelyek az emberi lelkületet durvitják.

3. ábra.

Amikor nem rokonszenvez ezzel az áldatlan sporttal világhírű vadászunk, királyunk ő felsége; amikor kiváló tudásunk Herman Ottó a m. kir. ornithologiai központ igazgatója, az egykor szintén kiváló vadász, s a világ minden állatvédő egyesületének száz meg száz ezrekre menő tagja és valósággal milliói az emberiségnek: valóban ideje volna a galamblovésznet mostani formáját levenni a létezés szinteréről.

4. ábra.

Álljanak külön társaságba különösen a hölgyek s rendezzenek imitált galambokra lövő versenyeket hazánkban; nem kétlem, hogy követőkre találnak a férfivilágban is és utját egyengetik eként annak, hogy az élő galambokra való kegyetlen versenylövés végleg kimenjen a divatból.

Monostori Károly.

Fészek-hűség.

Talán így nevezhetjük vándor madaraink azon viselkedését, hogy elhagyott fészkeikbe visszatérnek, azokhoz hűk maradnak.

A fecskék megérkezésének idején pl. egyszerű megfigyelés útján is megállapítható, hogy az esetek legnagyobb számában ugyanazon fecskék térnek be elhagyott fészükbe, amelyek az előző évben abban laktak, vagy abban keltek a világra. Az ilyen fecske megérkezésének első pillanatától kezdve már otthonosnak érzi magát a környezetben, ha ugyan annak képe jelentékenyebben meg nem változott. Bátran röpköd ide-oda, félelem nélkül száll át nyitott réseken, ablakon s el-elül és vigan csicsereg a fedelen, falon, eresz alatt és otthonosan jár be fészkebe s abból ki. Nem így a környezetében idegen fecske. Ez bátortalan; minden csekélységtől elriad; próbálkozik fáradhatlanul, hogy úgy mondjam: „tanulmányoz“, tapogatózik, bővebb tájékozást szerez s aztán odébb száll egy házzal, vagy megtelepszik.

Exakt kísérletek is bizonyítják a fészekhez való ezt a hűséget. Egy ily magyar kísérletet érdemes lesz itt feljegyezni.

Szűts Béla, gróf Hadik egyik gazdaságának intézője 1908-ban két öreg fűsti fecskét jegyzett meg lábgyűrűkkel vándoruttra kelésük előtt és pedig a magyar ornithologiai központ 334. és 335. számú gyűrűivel. És ezek a fecskék (a világító tornyok, hajóárbocok veszedelmét túlélve és az olaszok serpenyőjébe se jutva) 1909-ben pontosan visszatértek s régi fészüket hiven elfoglalták.

Észlelték még, hogy fióka korokban lábgyűrűzött, utrakelt s visszatért fűsti fecskék a családi fészket foglalták el, tapasztalván, hogy szüleik nem tértek vissza.

Dr. Wahrmund 20 évi tapasztalás után bizonyára nem hiába mondja hát, hogy más vándormadarak is, melyek bizonyos helyen keltek ki, vagy költöttek, régi fészkeikhez hűk maradnak, azokat felkeresik, feltalálják és elfoglalják. Hogy mindig, okvetlenül és feltétlenül-e azt persze merészség volna igen-nel megválaszolni.

M. K.

Omnibuszlovak sorsa.

A hazai állatvédelmi ügyet melegen pártoló „Pesti Hírlap“ f. évi május hó 14-iki számában a fenti címen igazságosan és okosan aposztrofálja azt, hogy az omnibuszokba fogott lovak sorsa felettén szánalomraméltó és megbotrányoztató kivált a járművek tulzsufolása s a kocsisok durvasága folytán.

A t. rendőrséghez fordul (s ebben csatlakozunk mi is hozzá), avval a kéréssel, hogy segítsen ezen bajokon.

Egyesületünk régebbi, még botrányosabb állapotok szanalása iránt többször megkereste az omnibuszvállalatokat s jelezheti, hogy állataik sanyargatása

ellen többrendbeli lépést tettek s nagy átlagban ma sem emelhető súlyosabb kifogás lovainak pl. jó ápolása, karbantartása ellen, ám emelhető igenis 1. az ellen, hogy a kocsivezető egy utas intésére megállítja a fogatot bárhol; 2. hogy a tulzsufolódás, tehát túlterhelés ellen mit se tesz; 3. hogy a lovakat hajtó kocsi kordában nem tartja.

E három körülmény az oka kivált annak, hogy szégyenletes ütés-verés, káromkodás folyik mindenütt s különösen ott, ahol az ut talán az emelkedés, talán egyéb ok miatt nehezebbé válik.

Az az óriási, bizony elég súlyos bárka, mely kiváló szerkezetű tengely és kerékagy összeköttetése révén sima uton és lendületben vigan, a lovak túlterhelése nélkül mozog, nem kinezta meg a lovakat, de megkinezta a minduntalan való megállás és újraindítás, a rossz ut és a hágó, nos aztán természetesen a túlterhelés is.

Ezeken kell hát segíteni!

Jól teszik a napi lapok, ha az efféle állatsanyargatásokat kérlelhetetlenül s minél gyakrabban a köznyilvánosság elé hozzák, tárgyilagosan, a kötelességét hiven teljesítő Orsz. Állatvédő Egyesület méltatlan kipellengérezése nélkül: sikeresebb ez, mint ennek az egyesületnek minden erre irányuló, nagy pénzbeli áldozatokkal is járó törekvése.

Igazán kívánatos eredményeket el nem érhet a magára hagyott állatvédő egyesület a fővárosban, de máshol se, ha a t. napi sajtó nem támogatja. Nem kell hinni, hogy háládatlan és érdektelen ez a feladat: országszerte megalakult és szövetségbe verődött állatvédő egyesületek és vidéki hírlapok számos publikációt bonyolítanak ennek az ellenkezőjéért.

—(ik.)

Az Országos Állatvédő Egyesület Gyermek Naptára.

Az O. Á. V. E. felkérésére (l. e lapok 1911. évi 2. számát) harmincnyolc író 73 dolgozatot küldött be, prózát és költeményt vegyesen. A bírálóbizottság e munkák közül 10-et tiszteletdíjra méltatott, 10-et dicsőretre méltónak talált, 53-at pedig (az írók törekvésének egyébképeni méltatásával) olyanakká ítélte, amely a pályázat feltételeinek mértékét nem üti meg.

A bírálók szerint az írók még mindig nem tudják kellően eltalálni a hangot, az írómodort, melyen 6—12 éves gyermekekhez szóljanak. Tulságosan terjedősek is. Nehézségekkel küzdenek az állatvédelmi eszmék megvalósításában és mondandóik közé szövetségben is. Sokaknak inkorrekt a verselése, és többnek a non plus ultráig nagy a fantáziája. Van, aki egyenesen káros tévuttra tereli a gyermeket. Kevés író képes a gyerekre vonzóvá, kedvessé és eléggé tanulságossá tenni a felőlet tárgyat. Ám a törekvés, akarat így is tiszteletre méltó és örvendetes s nem lehet kétséges, hogy hova-tovább mindinkább talpraesettebbé válik az enemű irodalom.

Az O. Á. V. E. minden pályázónak magánlevélben mondott köszönetet.

Kapcsolatban ezzel, örömmel és köszönettel említjük fel, hogy *K. Nagy Sándor* tagunk, tb. elnökünk Gyermek Naptárunk számára neves íróinktól becses dolgozatokat gyűjtött össze, úgy hogy e naptárunk 1912. évi folyama tul fog tenni elődjain.

Egyesületi és szövetségi hírek.

Az O. Á. V. E. közgyűlése és a M. Á. V. E. Sz. nagygyűlése.

Az Országos Állatvédő Egyesület közgyűlése és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségének nagygyűlése május hó 14-én d. e. 10 órakor tartott meg a Köztelek disztermében.

A gyűlésről a következőkben teszünk jelentést.

Jelen voltak: Marosi Mátyás Izidor elnökle alatt Grimm Gusztáv alelnök, dr. Stern Adolf ellenőr, Monostori Károly főtitkár, Häsler Károly h. titkár, Fodor Árpád szövetségi id. titkár, Göttmann Bódog a czell-dömölki, dr. Kováts Lajos a pozsonyi, Marosi József és Bárdos József az esztergomi, Pum Károly a szentgotthárdi és Rádai Gyula a szombathelyi szövetségi egyesület képviselőjében, Fölker Józsefné, Grimm Gusztávné, Gróder Kornélné, özv. dr. König Henrikné, Monostori Ágnes, özv. Pagáni Henrikné, özv. Péntek Gáspárné, dr. Simay Aladárné, özv. Schmidt Miklósné, Altmann József, Fein Dávid, Fenyvessy Adolf, dr. Fromm Géza, Gróder Kornél, Herodek József, Koppély Géza, dr. Mariska István, Róth János, dr. Rutsek Ágoston, Schulz Frigyes, Schweiger Mór, Szeőke Béla, Wagner Ferenc tagok.

Az elnök megnyitó szavaiban üdvözölvén a jelenlevőket, örvendetes tényként emlékezett meg arról, hogy az országszerte folytatott propaganda a jelen évben váratlanul nagy eredménnyel járt, amennyiben tanügyi hatóságok, iskolák és tanítók részéről hónapokon keresztül tömegesen érkeztek megkeresések az egyesület kiadványai érdekében. Az ez által előidézett rendkívüli forgalom és munkatömeg csak az által az önfeláldozó készség és ügyszerelet által volt lebonyolítható, melyet Grimm Gusztáv elnöktárs, Monostori Károly főtitkár és Häsler Károly pénztáros-titkár tanusítottak és melyért őszinte háláját fejezi ki, melyhez a gyűlés csatlakozását kéri. (Általános helyeslés.) Az elnök továbbá megemlékezik arról a lelkes támogatásról, melyben gróf Serényi Béla földmívelésügyi és gróf Zichy János valás- és közoktatásügyi miniszterek az O. Á. V. E.-t részesítették és a gyűlés hozzájárulásával a miniszterek távirati üdvözlését indítványozza. (Általános helyeslés.)

Az elnök a jegyzőkönyv vezetésére Häsler Károly pénztáros-titkárt, a jegyzőkönyv hitelesítésére az O. Á. V. E. részéről Fenyvessy Adolf és Schulz Frigyes — a Szövetség részéről Göttmann Bódog és Marosi József urakat kéri fel.

Távolmaradásukat kimentették: Székács László Pál és üdvözlő sürgöny kíséretében a kőszegi, soproni, szegedi és temesvári állatvédő egyesület.

Monostori Károly főtitkár bejelenti a nagygyűlésen képviselt egyesületeket és azok képviselőit. Czell-dömölk Göttmann Bódog, Esztergom Bárdos József, Marosi József, Ipolyság B. Szokolyi Alajos, Kolozsvár dr. Fazekas József, dr. Mannsberg Arvéd, Nagyvárad dr. Halász Lajos, Szokolyi Tamás, Nyiregyháza Balla Jenő, Kubacska István, Pécs Róna Jenő, Várady Ferenc, Pozsony dr. Jankovich Marcell, dr. Kovács Lajos, Sopron Grimm Gusztáv, Monostori Károly, Szeged Lantos Béla, dr. Orkonyi Ede, Szentgotthárd Pum Károly, Szombathely Ráday Gyula, Temesvár Kovacsics Gyula, Steiner Ferenc.

Főtitkár előadja az O. Á. V. E. és a M. Á. V. Sz. mult évi működéséről szóló jelentését.

Tisztelt Közgyűlés! Egyesületünk és szövetségünk a lefolyt 1910-iki egyesületi évben is törekedett még az az előtti, szintén igen figyelemre méltó működésnél is mozgalmasabb, eredményekben gazdagabb munkásságot kifejezni.

Szerencsém lesz erről beszámolni, előbb azonban az eddigi szokáshoz hiven, azon veszteségekről teszek említést, melyek testületünket tagok és pártfogó ügybarátok elhunytában érték.

Elhalt herceg Eszterházy Miklósné, a Soproni Á. V. E. védnöke; Chernel István alelnökünk édes anyja, Chernel Kálmánné, szül. Festetics Mária grófnő; Borosnyai Oszkár, egyesületünk alelnöke; Fülel Szánthó Lajos választmányi tagunk; báró Ambrózy Béla; Kodolányi Antal, Borbély Vidor tagunk és dr. Senka József, a kassai Á. V. E. volt elnöke, aki 10.000 koronát hagyott az ottani Á. V. E. céljaira.

Mindezen alkalmakkor megfelelő alakban adtunk részvételüknek kifejezést.

Tagjaink és ügybarátaink közül többen jól megérdemelt kitüntetésben részesültek. Így Máday Izidor elnökünket a temesvári Á. V. E. disztagjává; Grimm Gusztáv alelnökünket a párisi „Societe Protectrice des Animaux“ tiszteleti tagjává; Kajaba Lajost a soproni Á. V. E. elnökét a grázi „Bund der Vogelfreunde“ tiszteleti tagjává választotta. Udvari tanácsosi méltósággal lett kitüntetve Fenyvesy Adolf, aki egyesületünk megalapításában már részt vett; hasonló kitüntetésben részesült dr. Balog Sándor tagunk, továbbá Andreánszky Antal, számvizsgáló bizottságunk elnöke, aki a Lipót-renddel, Kovácsics Gyula temesvári á. v. e. elnök, aki a vaskoronarenddel és Heyduk Gyula, aki a Ferenc József renddel lett kitüntetve; végre Monostori Károly, egyesületünk főtitkára, aki a kir. tanácsosi címet nyerte.

Egyesületünk nem mulasztotta el ez örvendetes alkalmakkor nevezetteket üdvözölni.

Rátérve most mindenek előtt a szövetségünkbe tartozó vidéki állatvédő egyesületeknek a lefolyt időben végzett munkálkodására, tényleges hivatalos adatok alapján jelenthetem, hogy egy-két igen kedvezőtlen pártfogási viszonyokkal küzdő társegyesülettől eltekintve, a többinél kétségtelen az örvendetes haladás és erős-

bödés és az ily egyesületek számbeli szaporodása is figyelemre méltó.

Megjegyezvén, hogy a társegyesületek működéséről részletesen ezután kiadandó „Évkönyv“-nk be fog számolni, felemlitem a következőket:

A Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségének a mult évi nagygyűléskor 28 egyesület, szakosztály stb. volt tagja. Azóta csak egy új egyesület alakult és csatlakozott a Szövetséghez, úgy hogy ma a Szövetséghez csatlakozott egyesületek száma 29.

A Szövetséghez tartozó egyesületek tagjainak a száma az évi jelentések szerint a következő: Országos Állatvédő Egyesület 1460, Kolozsvár 158 tag, Temesvár 184, Sopron 297, Kőszeg 153, Szentgotthárd 288, Szeged 202, Baja 131, Petrosény 77, Kecskemét 256, Krassósziörény-vármegye 80, Mecsek-egyesület madárvédő osztálya¹⁾ Esztergom-megye 106, Nyiregyháza 137, Pozsony 444, Vasvár 49, Sárvár²⁾ Czell-dömölk 154, Körmend 44, Arad 75, Nagyvárad 186, Nagybánya 135, Sárosmegye 208, Hontvármegye 113, Pápa 93, Resicabánya 279, Békéscsaba 55, Nagyszeben 97, Szombathely 274.

Az összes egyleti tagok száma az 1909. évben 5494 volt, 1910-ben 5705.

Nyomatékos lépéseket tettünk vidéki új egyesületek alakítására s az ebben való személyes közreműködésre egyfelől Chernel István, másfelől Fodor Árpád t. tagjainkat sikerült megnyernünk.

Központi egyesületünk egyéb működésére térve jelentem, hogy a lefolyt időben három választmányi ülést és két külön értekezletet tartottunk. Iktatott ügyirataink száma a mult évihez képest tetemesen emelkedett, nevezetesen 1642 drbot tett ki. Nem iktatott, de intézkedés tárgyát képezett irataink száma, a kiadott nyomtatványok csomagolásával és expediciójával járó munkák s egyéb hasonlók száma különben egymaga is annyira megnövekedett a lefolyt időben, hogy kénytelenek voltunk irodánkban újabb segélyerőket alkalmazni, és amit előbb kellett volna említenem: a megsokasodott szövetségi teendők ellátására Fodor Árpád tanárt, egyesületünk tagját, a szentgotthárdi egyesület volt érdemes elnökét a t. közgyűlés jóváhagyásának reményében szövetségi titkári teendők végzésére három hónap előtt felkérni és illetőleg alkalmazni.

Az egyesületi tevékenység teréről legyen szabad még a következőket elmondanom:

Az ornithologiai központ kebelében szervezendő madárvédelmi tanfolyamok rendezésére vonatkozó közgyűlési határozatnak eleget tettünk, sajnos, egyelőre sikertelenül.

Kieszköztük Chernel István tagunknak a Berlinben tartott V-ik nemzetközi állatvédelmi kongresszusra való kiküldetését.

Illetékes felsőbb forumoknál tett lépéseink nagy része örvendetes sikerrel járt. Így a m. kir. földmive-

¹⁾ Az osztálynak nincsenek külön tagjai, bevételének forrása gyűjtés.

²⁾ Csak megalakult, de nem működik.

létségi miniszter ur előterjesztésünkre 1910. évi 104.450. sz. a körrendeletet intézett az összes törvényhatóságokhoz ebtartási szabályrendeletek újra alkotása, illetőleg módosítás tárgyában, f. évi 15460. sz. alatt pedig egy másik rendeletet madárvédelem tárgyában.

A belügyminiszter ur 1910. évi 97612. sz. a. kérésünkre leiratot intézett valamennyi törvényhatósághoz K. Nagy Sándor ítélő táblai bíró ur, tiszteletbeli elnökünk által irt és egyesületünk által kiadott „Az ember és a kutya” című becses művének a nép minél szélesebb körében való ajánlása és terjesztése tárgyában.

Egyik választmányi ülésünk határozata alapján felirtunk a kultuszminiszter urhoz, hogy a „Madarak és Fák Napja”-t és az „Ifjusági Madárvédő Ligá”-t az összes tanító- és tanítónő-képző intézetek gyakorló iskoláiban is rendszeresíteni méltóztatnék.

Ugyanezen tárgyban megkerestük Budapest székes főváros tanfelügyelőjét és a főpapi hivatalokat is, ez utóbbiakat azíránt, hogy a fenhatóságuk alá tartozó iskolákban nemkülönben rendszeresítsék a szóbanforgó két intézményt.

Megkerestük az ország valamennyi törvényhatóságát az íránt, hogy a vonatkozó törvény alapján netalán megalkotott állatvédelmi szabályrendeletüket másolatban juttassák hozzánk oly célból, hogy azokat összeállítva és kinyomatva, megküldhessük tájékoztatóul oly törvényhatóságoknak, amelyek ily szabályrendeletet nem alkottak. Ez irányban tett lépésünk szükségét világosan bizonyítja az, hogy a törvényhatóságok jelentéseiből ítélve, alig 11-nek van ily szabályrendelete.

Megkerestük az ország valamennyi tanfelügyelőségét azíránt, hogy a folyó évben megtartandó „Madarak és Fák Napja” megünnepléséről beérkezendő jelentéseket hozzánk, majdani közlés végett eljuttatni sziveskedjenek, egyben pedig a „Néptanítók Lapja” utján tájékoztattuk az ünnepélyt rendező és jelentéseket szerkesztő t. tanítószágot, jelentéseik mikénti összeállítása felől.

A madarak és fák napjáról szóló tavalyi iskolai jelentéseket, melyeket a t. tanfelügyelőségek hozzánk beküldöttek, Fodor Árpád tanár tagunk által egy füzetbe foglaltattuk s ingyenes nyomtatványképen terjesztjük. „Mit akar az állatvédő egyesület?” címen egyesületünket és szövetségünket és ezeknek működését ismertető füzetet adtunk ki és ezt is ingyen terjesztjük, egyéb állatvédelmi kiadványainkkal együtt. Az ifjusági Madárvédő Liga ingyenes nyomtatványait is ekként nagy számban terjesztettük. Maig ennek a Ligának 250.000 gyermek tagja van.

Ekként terjesztjük közelebről kiadott magyar, rumen és tót nyelvű „Ne kinozd az állatokat” felirású színes képekkel illusztrált fali táblánkat is, melyeket többek közt vasuti és postaépületekben, hajóállomásokon is elhelyezni óhajtunk, mint oly helyeken, hol sok ember megfordul.

Kiadtuk és ingyen terjesztjük a madarak és fák napja mikénti megünneplése tárgyában kiirt pályázatunkban díjakat nyert műveket egy füzetbe foglaltan.

Kiadtuk az előirányozottnál bővebb terjedelemben

szerkesztett „Állatvédelem” című hivatalos lapunkat, mely jelenleg 6500 példányban jelenik meg havonként. 1911. évi Gyermekek Naptárunkat 110 ezer példányban nyomattuk.

E mennyiség az utolsó példányig elfogyott.

Munkában van az 1912. évre szóló gyermeknap-tár. E kiadványunk olvasmányainak további tökéletesítése érdekében felhívást intéztünk a néptanító urakhoz közlemények beküldése iránt, melyeket bevétel esetén díjazunk.

Nagy számban érkeztek ily művek s azok 3 tagból álló bizottság által megbiráltattak és közülök több közlésre és díjazásra ajánlatott. E kiadványunkba szíves volt K. Nagy Sándor tagunk nevesebb íróinktól nyert munkákat is gyűjteni. Azt hiszem, a köz- és nagygyűlés érzésének adok kifejezést, midőn egyesületünket oly buzgón támogató tb. elnökünknek, valamint Szabolcska Mihály, Benedek Elek, Zempléni Árpád, Tordai Grail Erzs, Gaál Mózes, Szöllőssy Oszkár neves íróinknak is értékes közleményeik önzetlen átengedéseért őszinte köszönetünk nyilvánítását indítványozom.

A naptár olvasói köréből 3 rendbeli javaslat tételt annak mikénti szerkesztésére és kiadására nézve, t. i.: 1. hogy nagyobb betűvel nyomassák; 2. hogy hozzon nem állatvédelmi tárgyú közleményeket is; 3. hogy egy évben 4-szer, mindig más és más, új tartalommal jelenjék meg.

Ez utóbbi teljesen kivihetetlen már pénzügyi szempontból, a két előbbit azonban kész egyesületünk a lehetőség és a megengedhető méret határain belül keresztül vinni.

Kiadtunk még egy „Évkönyv”-et, melyben a szövetségbe tartozó vidéki egyesületek működése is fel van tüntetve az 1909-ik évről s ezt tagjainknak megküldtük.

Az u. n. gyakorlati állatvédelem terén kieszközöltünk a fővárosi rendőrfőkapitányságtól egy újabb figyelmeztető rendeletet a ló-sanyargatások ellen s egy képekkel ellátott röplapot bocsátottunk ki és osztottunk szét helyben és vidéken több ezer példányban a lovak téli vasalásáról és tulterhelésük kerüléséről.

Egyesületünk egyéb természetű állatvédelmi kihágások nagy számában járt el helyben és vidéken, amint arról felügyelőnk meg fog emlékezni.

En, mint egyben állatmenedékházunk vezetője, jelentem még, hogy gondozásunk alatt állott a lefolyt egyesületi évben 511 különféle állat és hogy mentőkocsink ez idő alatt 91 esetben vétetett használatba.

Végül legyen szabad említenem, hogy az állatvédelem terén hasznos szolgálatokat tett rendőrlégénység, erdő- és mezőőrök s más személyek között nagyobb jutalomösszeget osztottunk ki a lefolyt működési évben is.

A tagmozgalom, a hagyatékok, ajándékok s egyéb oly kérdések dolgában, melyek nem vágnak be a titkári jelentés keretébe, utalom a tisztelt közgyűlést a napirenden ezután következő előterjesztésekre és kérem, méltóztatassék ezennel befejezett titkári jelentésemet jóváhagyólag tudomásul venni.

E jelentést a közgyűlés, illetve nagygyűlés álta-

lánosságban és részleteiben tudomásul veszi, K. Nagy Sándornak pedig külön köszönetet mond az 1912. évi gyermeknaptár számára neves írótól beszerzett kiváló cikkekért.

3. Főtitkár bejelenti, hogy a mult nagygyűlés óta Szombathelyen alakult állatvédő egyesület, mely a Szövetséghez csatlakozott. A nagygyűlés örömmel üdvözlöi a Szövetség új tagjait.

4. Häsler Károly pénztáros-titkár bemutatja az O. Á. V. E. vagyonmérlegét és az 1910. évi zárszámadást.

A vagyon 97,055 kor. 14 fill.

A zárszámadás 1910. évre nézve 30,383 kor. 76 fill. bevételt és 183 kor. 85 fill. betudásával 30,383 kor. 76 fill. kiadást tüntet fel.

5. Stern Adolf ellenör felolvassa az O. Á. V. E. számvizsgáló-bizottságának jelentését, mely szerint a bizottság mind a vagyonmérleget, mind pedig a zárszámadást teljesen rendben találta és a pénztárosnak, valamint az elnökségnek a felmentvény megadását javasolja. A gyűlés a felmentvényt megadja.

6. Pénztáros-titkár bemutatja az O. Á. V. E. 1911. évi költségvetését, mely 27,521 kor. 62 fill. bevételt és ugyanannyi kiadást tüntet fel.

A közgyűlés ezen 1911. évi költségelirányzatot elfogadja.

7. A választások révén az elnök a következő kijelentést teszi:

„Shrubsole ismert angol író és magyarbarát több angol lapban tanulmányt tett közzé e cím alatt: „A hasznos madarak védelme Magyarországon és Nagybritániában: egy ellentét,“ mely tanulmányban Magyarország intézkedéseit ismertette és a legkedvezőbb módon kiemelte. A m. kir. Ornithológiai Központ igazgatója, Herman Ottó ur figyelmeztette az O. Á. V. E.-t e tanulmányra és indítványozta, hogy az O. Á. V. E. az író tiszteletbeli taggá válassza. Az április 12-én tartott választmányi ülés az ügyet tárgyalta, de mivel a fennálló szabályok szerint külföldieket tb. taggá nem választhatunk, a választmány és végrehajtó-bizottság Shrubsole urnak egyhangulag jegyzőkönyvi köszönetet és elismerést szavazott. Azt hiszem, a nagygyűlés ezt nemcsak helyeslőleg tudomásul veszi, hanem a maga részéről is örömmel csatlakozik a választmány és végrehajtó-bizottság jegyzőkönyvi köszönetéhez.“ (Általános helyeslés.)

Az O. Á. V. E. számvizsgáló-bizottságában évek óta nagy buzgalommal működő Hajduk Gyula ur lemondván, a választmány az eddigi tagok közül Andreánszky Antal és Dövényi Károly urakat, előbbi mint elnököt, továbbá mint új tagot Gróder Kornél urat ajánlja.

Közfelkiáltással egyhangulag megválasztatnak.

Az O. Á. V. E. választmányába tiszteletbeli tagokul ajánlatnak és megválasztatnak: özv. Szini Károlyné urnő, Bartoss Hugó, Fenyvessy Adolf, Grósz Alfréd és dr. Rajic Dusan urak.

Az O. Á. V. E. választmányában halálozás által megüresedett három helyre a választmány javaslatára közfelkiáltással egyhangulag két évre megválasztatnak:

dr. Simay Aladárné urnő, dr. Körössy Henrik és Petróczy István urak.

Az O. Á. V. E. részéről szövetségi képviselőül, illetőleg a végrehajtó-bizottság tagjául a választmány javaslatára Reiff Ágoston ur közfelkiáltással egyhangulag megválasztatik.

8. Elnök közli, hogy a választmány 1910. dec. 20-án tartott ülésében elhatározta az „Állatvédelem“ c. közlönyünk előfizetési díjának a szövetségi egyesületek számára való leszállítását példányonként évi 70 fillérről 50 fillérré.

A közgyűlés ezen választmányi határozathoz is hozzájárul.

9. Elnök tudomására hozza a nagygyűlésnek, hogy a f. é. április 12-én tartott választmányi ülés, illetve végrehajtó bizottság amidőn Monostori Károly kir. tanácsos, főtitkár urnak, a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetsége titkári állásáról szóló lemondású buzgó fáradozásainak teljes elismerése mellett tudomásul vette, ezen tisztség betöltésére Fodor Árpád főgimn. tanár urat hozza javaslatba a nagygyűlésnek.

A nagygyűlés ezen javaslatot egyhangulag elfogadja, illetve Fodor Árpád urat a ciklus hátralévő évére egyhangulag szövetségi titkárrá választja.

Fodor Árpád tanár a megválasztásért köszönetet mond.

10. Elnök bejelenti, hogy a választmány f. é. április 12-én tartott ülésében foglalkozván dr. Szalkay Gyulának a tiszteletbeli alelnöki tisztségéről való lemondása ügyével, e tárgyban a közgyűlésnek javasolja, hogy ez ama szokatlan lépést tudomásul vegye és dr. Szalkay Gyula nevét kivánságához képest a tiszteletbeli tagok sorából törölni rendelje.

A közgyűlés a választmánynak ezen javaslatát elfogadja.

11. Indítványok során előterjesztik, hogy a választmány f. é. április 12-én tartott ülésében Fodor Árpád indítványára az Országos Ifjusági Madárvédő Liga fogadalmának a következő szakasszal való kiegészítését határozta el:

„hogy élőfát, csemétét, bokrot, cserjét, sövényt és virágot nem rongálok.“

mihez a közgyűlés, illetve nagygyűlés hozzájárul.

12. Marosi József az esztergomi Á. V. E. elnöke kiemeli beszédében az O. Á. V. E. figyelemre méltó szép működését s elismerőleg szól az elnök és az egész elnökség és a munkatársak ügybuzgóságáról és az elért eredményekről.

Az általános éljenzés után elnök az ülést berekesztettnek nyilváníttja.

A Pápai Állatvédő Egyesület „Kiméljük és gondozzuk az éneklő madarakat!“ cím alatt több mint 1000 példányban egy igen talpraesett felhívást terjesztett a tanuló ifjuság körében, mely tele van szép és okos tanácssal. Ezt a felhívást Juhász Imre, az állami tanítóképző intézet tanára szerkesztette, aki a helyi lapokban, nevezetesen a „Pápa és Vidék“-ben is tett

közzé ily irányu cikket. A nevezett tanár 3—4 évvel ezelőtt mesterséges fészekmintákat csinált és csináltatott tanítványaival a kézügyesítő gyakorlatok keretében. Szerkesztett és készített etetőket is. Ezekből 4-et a tanítóképző udvarán állított fel, de küldött belőlük minden iskolának is 1—3 darabot. Adott másoknak is, úgy, hogy jelenleg 23 drb. ilyen tanítványa által készített etető volt használatban. Nevezett tanár az etetők felállítását jobbra maga végezte és azoknak eleseggel ellátása érdekében nemcsak mindenféle utmutatást adott, hanem magvakat is osztott ki. Teljes elismeréssel adózunk Juhász tanár urnak buzgó és sikeres tevékenységéért.

Temesvári Állatvédő Egyesület. 1. Közgyűlés. Egyesületünk f. é. április 23-án tartotta meg ezidei rendes közgyűlését, mely a nagy számban belépett új tagok által megnövekedve, impozáns módon folyt le. Az Országos Állatvédő Egyesület távirati üdvözlését örömmel fogadta és köszönettel viszonzotta a gyűlés, majd a napired során először is Pánczél Lajos egyesületi titkár előterjesztette nagy gonddal készített terjedelmes évi jelentését, melyet néhány szóval a következőkben ismertetek: Egyesületünk a lefolyt évben tartott 1 értekezletet, 5 választmányi gyűlést és 3 állatvédelmiifjusági elődást, melyeken Michels Gyula, Bachmann Péter és Pánczél Lajos tanítók adtak elő. Az egyesület taglétszáma a jelentés kelezésének napján 190 volt, mely szám azonban a közgyűlés napjáig 240-re emelkedett. A jelentésnek különösen azon része keltett fel-tűnést, mely a városi rendőrségnek csekély előzékenységét panaszolta fel. Többek hozzászólása után határozatba ment, hogy az egyesület újabb átirattal fordul a rendőrkapitányhoz a sérelmes állapotok megváltoztatása céljából. A titkári jelentést, szintugy Lomoschitz József pénztárosi jelentését is a közgyűlés tudomásul vette, s mindkét buzgó tisztviselőnek köszönetet szavazott. Fontos pontja volt közgyűlésünknek a választmány által kidolgozott új alapszabályok elfogadása. Ezután a tisztújításra került a sor. Pánczél Lajos titkár egészségi állapotára való tekintettel kérte új titkár választását, mit a közgyűlés tudomásul vevén, a visszalépő titkár érdemduis működését jegyzőkönyvi elismerésével örökölte meg. Knöbl József egyesületi tag ajánlatára egyhangu választással következőképen alakult meg az egyesület vezetősége:

Védnök: Joanovich Sándor főispán. **Diszelnök:** Dr. Telbisz Károly udv. tan. polgármester. **Elnök:** Kovácsics Gyula. **Ügyv. alelnök:** Steiner Ferenc. **Alelnökök:** Bandl Rezső belv., Dr. Matolay Zoltán Józsefv., Wittenberger József Erzsébetv., Steiner Ferenc Gyárv., Hajdu Szilveszter Ferencv. **Titkár:** Bodrossy Lajos. **Ügyész:** Gyika Imre. **Pénztáros:** Lomoschitz József.

Választmány: **Belváros:** Pánczél Lajos, Berky Gusztáv, Dr. Buding József, Dr. Márton Albert, Dr. Schweiger Béla, Rieger Ferenc, Török Sándor, Urban Henrik, Dr. Vass János, Lui Nándor, Kratochwill Henrik, Dr. Martin Aurél, Dr. Kovács István, Patyánszky István. **Póttag:** Hilt Lajos, Dr. Grosz József.

Gyárváros: Tussel Gáspár, Fucsek Sándor, Dr.

Günsz Áron, Vilzmaier Antal, Mészáros János, Holcz György, Mező Dániel, Zelliger Ágoston, Bodor József. **Póttag:** Geisl Géza, Mály Dezső, Weiterschütz Géza, Prohászka Oszkár.

Józsefváros: Dr. Berkeszi István, Harzer Ágoston, Nagy László, Marx Dezső, Dr. Packi Miklós, Pelikán Lipót, Schnellbach József, Kajáni Gábor, Schreiner József, Németh Kálmán, Forgács Mátyás, Tóth Ferenc. **Póttag:** Nekolta János, Polko János.

Erzsébetváros: Dr. Eckert Sándor, Mühle Árpád, Dr. Telbisz Imre, Höde Fridolin, Krischer Hermann, Knöbel József, Lukász Ferenc, Podhorszky Lajos, Petheő János, Virág György, Wicke Gyula, Lindner Nándor. **Póttag:** Szentpéteri Antal, Fink József, Rolko Rezső.

Ferencváros: Maurer Miklós, Reiter Károly, Kartye Mihály. **Póttag:** Laz Rezső, Wacke Mihály.

Az Állatvédő Egyesületek Országos Szövetségébe újból Kovácsics Gyulát és Dr. Steiner Ferencet választottuk képviselőül. Ezzel a gyűlés lelkes éljenzések között véget ért.

2. Választmányi gyűlés. Nevezetes fejlődés, korszakos fellendülés jeleit mutatta a Temesvári Állatvédő Egyesületnek május hó 27-én, szombaton tartott választmányi gyűlése, melyen a titkár egyszerre három fiókegyesület létrejöttének tervéről tett jelentést. Ujbesenyő, Detta és Kevevára (Temeskubin) községek rövid egymásutánban nyilvánították ki abbeli szándékukat, hogy Állatvédő Egyesületet óhajtanak alakítani. A temesvári egylet természetszerűleg a legnagyobb örömmel fogadja és pártolja a törekvéseket. Hiszen általános emberi szempontból is a legörvendetesebb jelenségnek kell tekintenünk, hogy az ember, a föld zsarnok uralkodója, s különösen a szivtelennek mondott modern kor embere, szánalmat kezd érezni a neki védtelenül kiszolgáltatott szegény állatok iránt, s mind szélesebb körben hangzik fel a nemesebb-lelkűek tiltakozó szava amaz állatkinzásokkal szemben, melyeket épen a kor színvonalán alul álló, szellemileg és erkölcsileg elmaradott durvalelkű emberek még ma is oly gyakran elkövetnek. De mikor az állatvédelem folytonos terjeszkedéséről értesülünk, ebben az emberiség javulásának, nemesbedésének jeleit üdvözljük; a modern emberiség sem mondhat le a természet fölélt való uralmáról, hiszen az létének feltétele: de ezen uralmát kimélettel gyakorolja, s nem feledkezik meg soha ember voltáról, mely fogalom nemcsak a nagyobb hatalmat, hanem az erkölcsi érzéseket, különösen a részvét és gyöngédség érzelmeit is magában foglalja. A temesmegyei három új állatvédő egyesület alakulásában ezen nemesebb szellem erősödését köszöntjük, s kívánjuk a mielőbbi teljes sikert!

Bodrossy Lajos,
titkár.

A Szombathelyi Állat- és Madárvédő Egyesület választmányi ülése. A nemrég alakult szombathelyi „Állat- és Madárvédő Egyesület“ május hó 7-én tartotta a városház termében első választmányi ülését Csigaházy Ernő premontrei főgimnáziumi tanár elnöklete alatt.

Rádai Gyula felső kereskedelmi iskolai tanár titkár bejelentette, hogy dacára annak, hogy alig pár hó előtt alakult az egyesület, már is 275 taggal bír.

Ez alkalommal gazdag munkatervet állapított meg az „Állat- és Madárvédő Egyesület“, mely szerint az állatvédő nemes eszméket a gyakorlatban szélesebb körben ki fogja terjeszteni.

Több husz koronás jutalomdíjat tűzött ki olyan mezőőrök, rendőrök és kocsisok stb. számára, kik magukat az állat- és madárvédelem terén tevékenységükkel kitüntették.

Az egyesület figyelemmel fogja kísérni mindazon nemesebb érzést mélyen sértő, durva bánásmódot, mellyel utcáinkon az amugy is elcsigázott teherhordó lovakkal bánnak, nemesebb, emberségesebb érzelmeket kiván az ilyen állatkinzó egyének kerges szívében támasztani.

A megyei járások vezetőit fel fogja szólítani, hogy állat- és madárvédő egyesületeket alakítsanak. Továbbá felszólítja a községeket, hogy ilyen nemes intéssel táblákat állítsanak fel: „Ne kinezd az állatokat“, „Kiméld a növényeket“ stb.

Az ősszel Szombathely területén madárodukat s etetőket fog különböző helyeken felállítani, hogy a közigazgatásilag is oly fontos hasznos madaraknak a téli fagy idején, amikor oly kevés eleséget lelhetnek, a biztos menhely mellett napról-napra megfelelő táplálékot nyújtsanak.

Mertenné Horváth Ilona tanítónő vetette fel az eszmét a gyűlésen, hogy magokat kellene gyűjtetni iskolás gyermekekkel e célra. Alkalmas eszköz ez is az iskolában a növendékek nemesebb érzéseinek növelésére.

Különben e csekélynek látszó munkát, akinek módjában van, bárki megteheti s a gyűjtött magokat annak idején az „Állat- és Madárvédő Egyesület“-hez küldheti.

Elhatározta még az egyesület, hogy pár száz darab „Országos Ifjúsági Madárvédő Liga“ jelvényt fog rendelni s azt arányosan a szombathelyi alsóbb iskolák igazgatóihoz fogja küldeni, hogy azokkal olyan gyermekeket tüntessen ki, kik a madárvédelemmel állandóan foglalkoznak.

Mióta az „Országos Állatvédő Egyesület“, mondja tovább a jelentés, megalkotta az „Országos Ifjúsági Madárvédő Ligát“, a derék magyar tanítókar az egész országban nagy buzgalmat fejt ki ugyan, hogy a gyermeklelkébe az állatvédelmi eszméket beoltsa, a gyakorlati madárvédelemre szoktatva őket. Ha némely gyermeknél az elhintett nemes magok állandó gyökeret vernek is, számtalanon vannak, kik elhagyva az iskolát, kikerülnek az életbe, vagy magasabb tanulmányokhoz fogva, eszükbe sem jut többé a gyermekkori állatvédelmi működés.

A tanítók ebbeli nemes buzgalma csak akkor vezethet általánosan szilárd eredményre, ha a szülők e téren is karöltve munkálkodnak velük, vagyis, ha az állat- és madárvédelmi szép eszmék a családban is folytatásra és állandó ápolásra találhatnak.

A Pozsonyi Állat- és Madárvédő Egyesület választmányi ülése. A „Pozsonyi Állat- és Madárvédő Egyesület“ a május hó 13-dikán Jankovich Marcell dr. elnöke alatt választmányi ülést tartott, melyen következő tagok vettek részt: Hornyánszky Aladár teológiai akad. tanár, alelnök, Kováts Lajos dr. tisztiorvos, titkár, Schmidt Ferenc főtanító, pénztáros, továbbá Baán József és neje, Beraum Mária, Györik Márton, Kieszling Anna, Krammer József igazgató, Munker Henrik dr. boncoló főorvos, Seidl Sándor és Siebert Rezső.

A választmány elhatározta, hogy a galamblovésznek városunkban való meghonosítása ellen a legérellyesebben tiltakozni és ezen sport ellen minden rendelkezésére álló eszközzel küzdeni fog. Megbizta az elnökséget, hogy ezen tiltakozását még a hétfői rendes közgyűlés előtt a polgármester ur elé terjessze.

Györik Márton felhívja a választmány figyelmét azon elszomorító körülményre, hogy a ligeti diszkertben az éneklő madarak száma egyre fogy. Ennek okát az ott tulságosan elszaporodott varjúk és csókéák garázdálkozásában látja. Indítványozza, hogy a varjúk és csókéák onnan kiirtassanak.

Kováts Lajos dr. előadja, hogy ő már két évvel ezelőtt felvilágosítást kért a varjúk és csókéák káros voltára vonatkozólag Csörgéy Titustól, a „Magyar Ornithológiai Központ“ tudós adjunktusától, aki arra figyelmeztette őt, hogy bármely madár hasznosságának, vagy káros voltának meghatározása ugy történik, hogy annak begyartalmát megvizsgálják. Amennyiben ezen vizsgálatnál kiderülne, hogy az illető madárfaj főképpen hasznos állatokból táplálkozik, úgy az károsnak minősítendő. Az ornithológusok a varjakat és csókéákat a hasznos madarak közé sorolják. Szólt e kérdésre nézve több ornithológus könyvét tanulmányozta. Így a többek között felemlíti, hogy a hirneves Brehm a csókéákat és varjakat hasznos madaraknak minősíti. Köhler őket károsoknak tartja, Herman Ottó a dolmányos varjút és a vetési varjút a hasznos madarak közé sorolja, sőt az utóbbiról azt mondja:

„Addig, amíg Magyarország alapja a mezőgazdaság, amíg még mindig sok a parlagja, legelője, ugara: a fekete varju nélkül el sem lehetünk.“

Pozsonyban két varju- és csóka-telepet ismerünk. Az egyik a váromban, a másik a ligeti diszkert magas fái látható. A váromban fészkelő varjúk és csókéák nagy rajokban bejárják a városunkat környező szántóföldeket és legelőket s itt mindenféle káros rovar pusztítanak. A ligeti diszkertben az éneklő madarak nem azért gyérülnek és fogynak, mivel fészkeiket néha néha egy-egy varju kifosztja. A madárfogyásnak ott egészen más okai vannak. A bokrokban ott azért nem fészkelnek éneklő madarak, mivel a ligeti kertész a bokrok alól a száraz faleveleket elsöpörteti. Ezzel pedig a madárvédelemnek nagyon rossz szolgálatot tesz. Berlepsch báró, a madárvédelem apostola, kimutatta, hogy oly bokrokban, melyek alól a levelek elsöpörtetnek, madarak nem fészkelnek. (Csörgéy Titus ezen kérdésre nézve így nyilatkozik: „Ahol csak lehetséges, hagyjuk meg a bokrok alatt a száraz falevelet,

mely az alacsonyan fészkelő rovarévköket ellenségük közeledésére figyelmezteti. E madarak és különösen a fülemile-félék annyira ragaszkodnak ehhez, hogy ha már megtelepültek is, elhagyják a helyet, mihielyt a száraz falevelet bokraik alól elsöpörtük.)

A madárvilág fogyásának egyik főoka abban is keresendő, hogy a ligeti diszkerlben a régi, odvas fák oly gyorsan eltávolítottak, pedig éppen ezekben fészkelnek a leghasznosabb madarak, a harkályok, cinegék, seregélyek, vörösfarku fülemilék és nyaktekercek.

Miért nem létesít a ligeti diszkerlész sűrű madárvédelmi ültetvényeket?

Ily ültetvények mindenütt a legjobban beváltak s Csörgey szerint nagyban elősegítették a madarak elszaporodását.

Berlepsch J. báró csodás madárbőségű seebachi mintatelepen csaknem csupa mesterségesen nevelt bokorsorozat és remisz, ugynevezett „madárvédelmi ültetvény“ van, melyekben a fészkek csaknem kivétel nélkül a mesterségesen létesített ágcsomók között található s oly sűrűen egymás mellett, hogy az egyik 103 méter hosszúságú ültetvényben legutóbb 73 friss fészkek volt található, tehát minden másodfél méternyire egy-egy!

Nagy kárt okoznak a madárállományban a kóborló macskák is. Szóló tehát kevésbé a varjakban és csókákban látja a ligeti diszkerlben a madarak fogyásának okát, mint inkább azokban a körülményekben, melyeket imént felsorolt.

Krammer József és *Seidl* Sándor szintén hozzászóltak e kérdéshez és a választmány ezek után elhatározta, hogy ez ügyben memorandumot intéz a polgármesterhez. (Az ülésre még visszatérünk.)

A „Miskolci Állat- és Madárvédő Egyesület“ megalakítása.

Szépszámu közönség érdeklődése mellett alakult meg f. évi május 21-ikén a városháza nagytermében a „Miskolci Állat- és Madárvédő Egyesület.“

Az értekezletet Koncs Sándor kereskedelmi iskolai tanár nyitotta meg. Általánosságban ismertette az alakítandó egyesület hivatását, majd indítványozza, hogy az értekezlet vezetésére elnökül dr. Nagy Ferenc polgármester-helyettes kéressék fel.

Dr. Nagy Ferenc az elnöki székét elfoglalva, megköszöni a bizalmat. Szép szavakkal vázolja az állatvédelem fontosságát s a nemescélú ügyet a közönség jóindulatába ajánlja, majd indítványozza, hogy az értekezlet mondja ki az egyesület megalakulását. Általános helyeslés és éljenzés között elnök a „Miskolci Állat- és Madárvédő Egyesület“-et megalakultnak jelenti ki.

Az alapszabályokat olvasták fel ezután, melyet az értekezlet egyhangulag elfogadott.

Fodor Árpád fővárosi gimnáziumi tanár, az országos állatvédő szövetség titkára meleg szavakkal mond köszönetet az egyesület megalakításáért; vonzó előadásban ismerteti az állatvédelem ügyét, eszközeit, céljait s a helyi egyesületnek az országos központi egyesülethez való viszonyát.

Az éljenzéssel fogadott beszéd után a tisztikart alakította meg az értekezlet a következőképen:

Védnök: báró Vay Elemér főispán. — Tiszteletbeli elnökök: gróf Haller József országgy. képviselő, dr. Tarnay Gyula alispán, dr. Szentpáli István polgármester.

Elnök: dr. Nagy Ferenc polgármester-helyettes, főjegyző.

Alelnökök: dr. Hodobay Sándor árvaszéki elnök-helyettes és Vidats János máv. főfelügyelő.

Titkár: Koncs Sándor tanár.

Ügyész: dr. Kovács József ügyvéd.

Jegyzők: dr. Halmay Béla tb. főjegyző és Sassy Csaba szerkesztő.

Pénztáros Maurer Károly.

Választmányi tagok: Betnár Róbert, Csorba György, Csorba József, Dassievic Gyula, Gálffy Ignác, Geöcze Bertalan, dr. Greutter Antal, Hidvégi Benő, Homer László, Huberth János, Király Károly, Kisházy Ágoston, Krizanovszky József, Kühne Adolf, Lichtenstein László, id. Lossonczy István, Mózes Imre, Pfliegler J. Ferenc, dr. Rimóczy József, Sassy Árpád, dr. Serédi Jenő, dr. Sugár Ignác, Tury József, dr. Tüdös István, Vértessy Tivadar, Zábráczy György, Zachár Antal.

Számvizsgálók: Balog Sándor, Leszih Andor, Weltner Mór.

Ezután az indítványok tárgyalása következett. Egyhangulag elfogadták Geöcze Bertalan kir. táblabíró azon indítványát, hogy az egyesület vezetősége átírtban kérje fel az összes helybeli tanintézeteket az egyesületbe való belépésre, továbbá hogy Herman Ottónak az állatvédelemről írt munkája kellő számban szereztessek meg s az egyes tanintézetek növendékei között osztassék szét.

Az értekezlet ezután dr. Hodobay Sándor árvaszéki h. elnök indítványára dr. Fodor Árpád titkárnak s általa az országos egyesület vezetőségének szives közreműködéséért s jóindulatu támogatásáért köszönetet adott kifejezést.

Dr. Nagy Ferenc elnök ezután az ülést beresztette.

*

Amidőn ez uj testvér-egyesületet szövetségünk kebelében örömmel üdvözljük és imponáló tisztikarához őszintén gratulálunk, meg vagyunk egyben győződve a legjobb sikerek bekövetkezéséről.

O. Á. V. E.

A nagyváradi állat- (madár) védő egyesület f. évi május hó 28-án vasárnap d. e. 11 órakor tartotta meg rendes évi közgyűlését a városháza bizottsági termében.

Jelen voltak: Rimler Károly polgármester (disz-eelnök), dr. Molnár Imre jogakad. tanár, Bordé Ferenc városi főjegyző, Komlossy József városi gazd. tanácsos, Mártonffy Bogdán dr. ügyvéd, Szűcs Izsó iparisk. igazgató, Petry Gyula főrealiskolai tanár, Varga Gábor főrealiskolai tanár, Bodaházy Kálmán v. alszámvevő, Magdics Károly tanító, Windisch Márton

városi majoros, dr. Személyi Kálmáné polg. isk. igazgatónő, dr. Tóth Mihályné, Tóth Etelka, dr. Tóth Mihály ügyv. alelnök és Kovács János jegyző ügyvezető alelnök sajnálattal bejelenti, hogy Wertheimstein Alfréd egyesületi elnök betegség miatt a közgyűlésen meg nem jelenhetett, indítványozza, hogy a közgyűlés vezetésére ad hoc dr. Molnár Imre jogakad. tanár ur kéressék fel.

Dr. Molnár Imre üdvözlí a közgyűlési tagokat, az ülést megnyitja, a jegyzőkönyv vezetésére dr. Személyi Kálmáné és Petry Gyula tagokat kéri fel s felhívja ügyvezető alelnököt az évi jelentés megtételére. A jelentés szerint az egyesület működése kiterjedt az állatkinzás és madárpusztítás elleni védelemre, valamint az ezzel kapcsolatos erkölcsi nevelésre. A rendőrkapitányság 92 kihágási esetet intézett, melyből állatkinzás és tulterhelési kihágás volt 61, madárpusztítás (léppel, hívó kalitkával, flóberttel) 31 eset.

A mesterséges fészkelő oduk száma volt a hadapród-iskolában 20, az alsó vizműtelepen 26, a felső vizműtelepen 60, magánosoknál 14, összesen 120 drb.

Téli etető használatban volt 10 drb. és pedig 5 galambduc, 3 szekrény és két ablaketető.

Az egyesület 400 drb. állatvédelmi gyermeknap-tárt osztott ki, s annak az iskolákban történő terjesztésére befolyt.

A madarak és fák napja, a közigazgatási bizottság rendeletére az összes községi és állami iskolákban város- és megyeszerte meg lett ünnepeelve.

Az országos madárvédő ifjúsági ligába ez évben mintegy 400 tanuló vétetett fel.

Az egyesület működési területét az egész megyére kiterjesztendő, a megye törvényhatósági bizottságához intézett kérvényére a törvényhatóság a községeknek az egyesületbe lépést ajánlotta és a főszolgabirodságokat alkalmasnak kinálkozó pontokon állatvédelmi állomások (fiókkörök) szervezésére hívta fel.

Az egyesület tagjainak száma, leszámítva a vesztéseket, 3 taggal gyarapodott, van 5 alapító, 185 rendes tag (közöttük 20 hölgytag és 2 testület).

A nagy közddal és az egyesületi működést minden részleteiben feltüntető jelentést a közgyűlés nagy figyelemmel hallgatta, s ügyvezető alelnöknek az egyesület érdekében kifejtett ügybuzgó, lelkes fáradozásáért köszönetét nyilvánította. A jelentés kinyomatását és a tagok között leendő szétosztását elhatározta.

A számvizsgáló bizottság jelentése szerint az egyesület 1910. évi bevétele 618 kor. 44 fillér, kiadása 356 kor. 72 fillér. Pénztár maradványa 261 kor. 72 fillér volt. Jelinek Géza pénztárost a közgyűlés az 1910. évi számadások kötelezettsége alól felmentette s buzgó fáradozásáért köszönetet szavazott.

Az 1911. évi költségelőirányzat bevétele 762 kor. 72 fillér. Kiadása 465 koronában, pénztári maradványul 250 korona, alapítványul együtt 297 kor. 72 fillérben állapított meg.

Az 1911. évi számadások megvizsgálására Petry Gyula és Székely Sándor tagok kérték fel.

Indítvány nem tétetett, elnök megköszönve a tagok érdeklődését, az ülést berekesztette.

Állatok világa.

Cinegéknek a szőlőkbe csalogatására érdekes példát hoz fel egy szőlős gazda.

Kiderítendő, hogy a bebábozott hernyókra hogyan hat a téli nedvesség, szőlőkarók külsejére erősített számos ilyen gubóba burkolt rovarálcát és nagyszámú káros rovarpetét. A kísérlet nem sikerült. Megállapította ugyanis nevezett, hogy a szomszédos fákra szállva a cinegék rájártak időnkint a szőlőkarókra s az álcákat mind, a rovartojásokat pedig nagyrésztben felfalták.

Bizonyos ebből, hogy ha a cinegéknek a szőlőkben való tartózkodására és elszaporodására az alkalmat, lehetőséget jobban is megadnák, a szőlőrovar kárai ellen is erős munkatársakat nyernénk bennük.

Nevezett úgy gondolja, hogyha a szőlők alkalmas helyein napraforgó természetnek, melynek érett magjai tudvalevőleg kedvenc elesége e madaraknak, vonzólag és elszaporítólag hatna az, mert őszi és téli időn eleséget szolgáltatva odacsalogatná őket. Ahol talán nem volna keresztülvihető a napraforgónak a szőlőkben való termesztése, ott úgy lehetne segíteni, hogy a máshol termesztett napraforgó érettmagu tányérjait levágva, itt-ott szőlőkarókra tűznők a szőlőkben.

Mint látjuk, az egész (sokat ígérő) intézkedés nem sokból áll. Érdemes vele próbát tenni. *Mo.*

A coboly kiveszében van. A különféle nemesebb szörmeárut szolgáltató vadállatoknak ugyszólván valamennyie a végkipusztulás útján halad, mert a divat kívánalmainak szertelen követelésével a szaporodásban lépést tartani képtelen.

Már ugyszólván az utolsó példányokban kerülnek terítékre pl. a szibériai nemes cobolyok, úgy, hogy az orosz szörmekereskedők és szücsök imént azzal a kéréssel fordultak testületileg a szentpétervári illetékes kormányforumhoz, hogy a cobolyfogást legalább két év tartamára tiltsa meg. Remélik, hogy ez annál inkább el fog rendeltetni, mivel ebben az orosz áruban óriási külforgalmi érték fekszik, de meg monopolium is és egyben az uralkodóház ruházatának őseredeti, hagyományos és nagymennyiségben konzumált anyaga, melyből a cári udvar csak a legszebbeket, legkifogástalanabbakat válogatja ki. *Mo.*

Állatvédelem általában.

A legelő mint üdülő hely. Sokan kétségbeesetten kapkodnak fűhöz-fához, mikor arról van szó, hogy a téli és kora tavaszi munkában lezsarolt, elgyengült, inatárgult, patáiban s egyébkép is megromlott, meghibásodott lovaikat helyrehozzák, kondícióba vigyék. Tömik, abrakolják, semmittevésre szorítják állataikat, csakhogy egy kis hushoz, erőhöz jussanak. Feledik, hogy az így lezsarolódott lovak legjobb, leghatásosabb üdülő helye a legelő és pedig a tavaszi és nyár eleji.

Egy ilyen fűvelőn való tartózkodás valósággal

gyógyítólag, javítólag hat igen rövid idő alatt már a kimerült ló szervezetére, rendbejöhethető defektusaira, erőinek visszapótlására és távolról se kerül annyiba, mint az egyéb, különben is problematikus beavatkozások, mik között gyakran holmi titkos és drága szerek is szerepet visznek. A legelőn való szabad mozgás; a teljes, az állat kényére-kedvére hagyott pihenés, nyugalom; a friss levegő; a természetes, könnyen emészthető tápdus zöld takarmány, mind előnyösen hat arra, hogy az állat erőt összeszedhesse s egyéb (istállózási) körülmények közt nem javulható hibáitól, bajaitól szabadulva, újra hasznosító állattá lehessen.

Csak természetes, hogy az efféle üdülésnek annál rövidebb idő alatt mutatkoznak jelzett, előnyös hatásai, minél kevésbé leromolva kerül állatunk a természet ecsetelt viszonyu ölére és világos, hogy a különben istállón tartott állatnak időnkint a szabadba terelése és legelőn tartása is csak jótékony, előnyös hatása lehet.

Megnyilvánul e hatás ugyszólván minden élet-szervének felfrissülésében, megerősödésében, s megnyilvánul szerzett végtaghíbai javulásában is. A puha, rugalmas, nedves talajon való mozgás a csontokra, izületekre, inakra, szalagokra, patákra is regulázólag, erősítőleg hat s hogy a patkó mellőzhető, az is az előbb keletkezett körömbajok javulását, sőt gyógyulását eredményezi.

Különösen munkaképes állapotban kerülhet vissza az istállóba az a lezsarolt, elerőtlenedett, meghibásodott ló, amely a jó füvelőn való mozgás és táplálkozás mellett az üdülés 3–5 hetes idejében, május, június között, még némi — naponta fél kilónyi — jó zabhoz is jut. Május, június között, tehát tavaszkor és nyárelőn azért, mert ilyenkor legkedvezőbbek a célra az összes viszonyok és körülmények. E tekintetben a legtöbb ló tartó gazda úgy van meggyőződve, hogy két heti ilyen üdülés májusban vagy júniusban többet ér a cél elérésére, mint 2 annyi idő pl. nyáron és nyár uton.

A tavaszi és nyáreleji füvelő fiatal, nedvdus és bőséges, ilyenkor a tulságos meleg és a rovar se inzulálja annyira az állatokat, mint később, mikor már a füvelő is kopottabb, vénebb, fásabb, kevésbé kedvező, éppen üdülő, erőgyűjtésre hivatott állatoknak.

Egyszóval, amit a természetes erők imígyen olcsón rendelkezésünkre bocsátanak a célra, azokat végül igénybe s ne tartsuk alábbvalóknak a segítségben, mint az egyéb, rendszerint drágább beavatkozásokat, melyeket persze okkal-móddal oly esetekben, mikor a baj másképp nem szanálható, mellőznünk jól felfogott érdekünk ellen volna.

Monostori Károly.

Pápaszemes tehének. Oroszország belsejében óriási nagyságu legelőterületek az év legnagyobb részében hóval vannak borítva. Tavasz felé üde fű serkedezik a hó közben, amelyre azonnal kiterelik a tehéncsordákat. Azt tapasztalták, hogy a napsütötte havas területeken legelésző tehének szemei megglobosodnak, ami komoly megbetegedéseket idéz elő. Ezen úgy segítettek, hogy a tehéneket bőrkeretbe foglalt, korommal megfeketített, gyárilag előállított pámaszemekkel látták el, ami teljesen bevált, sikeres védekezésnek bizonyult. —d—

MADÁRVÉDELEM.

Mód madárfészkek megvédésére. A rovarpusztító hasznos madarak fészkeinek, költéseinek megvédése sok nehézségbe ütközik akkor, ha pl. az alkalmazott mesterséges fészkekoduk több fán szerteszét vannak felfüggesztve. Az odukhoz tudvalevőleg kóbor macskák, de persze emlős más vad ragadozók is a fán felkuszva jutnak és egyik fáról a másikra átugorva is képesek a fészkekhez férkőzni. Az odajuthatást tehát egyfelől avval lehet megakadályozni, hogy az ember a mesterséges fészkelőkészülékeket egymástól kellő távolságban álló fákra erősíti, hogy a ragadozó fáról-fára ne juthasson, másfelől pedig akadályt gördít az egyes fákra a felkuszás elé.

Míg az előbbi nehézségbe nem igen ütközik, addig az utóbbinak keresztülvitelét a nagy költség gátolja. Mert ha több, ha sok fán van fészkelő odu felerősítve, minden egyes fára alkalmazni kell az odu alatt sodronyháló-gallért vagy töviskoszorút.

Erre való tekintettel egy kertész azt ajánlja, hogy egyéb fáktól kellő távolságban fekvő fákra nem egyegy, hanem több fészkekodut függesztünk, mert ekként jóval kevesebb védőhálóval vagy koszorúval — tehát olcsóbban — jöhetünk ki.

Tapasztalásból mondja, hogy az éneklő, hasznos madarak legtöbbje belemegy ebbe a kolonialis életbe s különösen könnyen szoknak bele azok a fajok, amelyek különben is kedvelői a társas együttélésnek.

M. K.

HIREK.

Galamblovészet a nagyváradai „Püspökfürdőben.” A „bihari vivó-klub“ f. évi június 8-án a koronázás évfordulója alkalmából rendezte e sportot, melyet az egész művelt világ már régen elítélt.

A nagyváradai állatvédő egyesületnek későn jött értésére az állatkinzó multság s így annak meggátolása, esetleg sikertelenné tételére nem folyhatott be.

Az egyesület ügyvezető alelnöke azonban a „Nagyvárad“ június 1-i számában a „Galamblovészet ellen“ című cikkében erős elítélő támadást közölt e sport gyakorlása ellen, s maga az egyesület legközelebbi választmányi üléséből akciót indít, hogy jövőre hasonló kísérlet ne történjék.

Reméljük, hogy a „bihari vivó-klub“, mely ezuttal nem kellő alakban választotta meg a közönség szórakoztatására is szánt sportnemet, dicsőségének eddigi üde babérait jövőben ilyesmivel nem fogja elégteleníteni.

(T)

Berlepsch báró megtiszteltetése. A Pozsonyi Állatvédő Egyesület alakulása alkalmával Hans von Berlepsch bárót, a mesterséges fészkelődvak híres szerkesztőjét tiszteletbeli tagjává választotta és erről egy díszes oklevelet állított ki, melyet Ballabene János pozsonyi festő készített. Az oklevelet egy aquarell festmény díszíti, mely Assisi Szt. Ferencet ábrázolja, amint a madaraknak prédikál. A festmény egy erdő-

tisztást mutat, ahol virágos mesgyén megjelenik Assisi Szt. Ferenc, kit egy őzike követ. Körülötte a földön és fákon és röpködve számos madár. A díszes oklevelet az egyesület a Marek-féle üzletben ki is állította.

—yi—

KÜLÖNFÉLÉK.

A vonuló madarak felgyűrűzése az állatvédők körében itt-ott megütöztetést kellett. Akadtak, kik az eljárást állatkinzásnak minősítették, mások meg, akik ugy vélekedtek, hogy a jelölés még inkább ingerli a vadászok öldöklő hajlamát, minék következménye az eddiginél is nagyobb arányu pusztulása a madaraknak.

Illetékes oldalról többbizben és több helyt alaposan lecáfolták ezeket a vádakokat és bebizonyították, hogy a könnyű alumínium lábgyűrűk még csak kellemetlenséget sem okoznak a madaraknak, nem hogy kinoktat, továbbá, hogy e kísérlet miatt semmivel sem esik több madár a vadászok prédájául, mert hiszen a gyűrűt a szabadon mozgó madáron látni nem lehet s a megjelöltek merő véletlenségből kerülnek meg.

Az eredmények pedig, amik e jelölések nyomán már eddig is kiszültek, oly nagy jelentőségűek, hogy bátran elmondhatjuk, hogy a madárvonulás kérdésének megoldására fordított nehéz és fáradságos munkálatok más módszerrel kézzelfoghatóbb sikereket elérni eddig nem sikerült. Egész csomó biológiai kérdésnek megfejtésére alkalmasnak bizonyult a jelölési kísérlet s a

vonulási adatok kifogástalanságának megállapítása is ezuton érhető csak el. Megdönthetetlenül bizonyosága ez állításainknak *Schenk Jakob* a kir. M. O. K. adjunktusának legutóbbi megjelent, „A madárvonulás Magyarországon, a madárjelölési kísérletek eredményei alapján“ című dolgozata (Erdészeti Lapok 1911. évf. IX. füz. 534—550 l.).

Annyi érdekes, meglepő tény jutott merőben e kísérletek nyomán tudomásunkra, annyira tisztázódott egyes madárfajok vonulási útjára, telelési helyére stb. vonatkozó ismeretünk, hogy bizton remélhetjük a vonulás nagy problémájának megoldását, még pedig gyorsabban, mint a máig követett módszerekkel.

— Ch. I. —

Hasznos madarak védelme karöltve jár a kártékony rovarok számának csökkenésével s így a gabona- és gyümölcsstermés eredményének fokozásával. Így hát minden józanul gondolkozó embernek erkölcsi kötelessége a hasznos madarak kímélése és gondozása. A fészkek, tojások és fiókák elszedése és forgalombahozatala hihágást képez s az 1893. évi XII. törvénycikk 65. §-a alapján 100 K-ig terjedhető pénzbüntetéssel sújtható. Jó lesz, ha a szülők ezt a körülményt is megmagyarázzák csintalan gyermekeiknek, akik a szép tavaszi napokon különösen sok kárt szoktak okozni a madárfészkekben.

Szerkeszti MONOSTORI KÁROLY kir. tanácsos, főiskolai nyugd. tanár, egyesületi főtitkár, felelős szerkesztő.

TARTALOM: Galamblovészet. — Fészkek-hűség. — Omnibuszlovak sorsa. — Az Országos Állatvédő Egyesület Gyermek Naptára. — Egyesületi és szövetségi hírek: Az O. Á. V. E. közgyűlése és a M. Á. V. E. Sz. nagygyűlése. — A Pápai Állatvédő Egyesület. — Temesvári Állatvédő Egyesület. — A Szombathelyi Állat- és Madárvédő Egyesület választmányi ülése. — A Pozsonyi Állat- és Madárvédő Egyesület választmányi ülése. — A „Miskolci Állat- és Madárvédő Egyesület“ megal-

kitása. — A nagyváradi állat- (madár) védő egyesület közgyűlése. — *Állatok világa:* Cinegéknek a szőlőbe csalogatása. — A coboly kivészében van. — *Állatvédelem általában:* A legelő mint üdülő hely. — Pápaszemes tehének. — *Madárvédelem:* Mód madárfészkek megvédésére. — *Hírek:* Galamblovészet a nagyváradi „Püspökfürdőben“. — Berlepsch báró megtiszteltetése. — *Különfélék:* A vonuló madarak felgyűrűzése. — Hasznos madarak védelme.

Az Országos Állatvédő Egyesület

helyiségében

(Budapest IX., Ernő-utca 11—13) kaphatók:

CHERNEL ISTVÁN. Az okszerű madárvédelem eszközei. Ára 30 fill.

Dr. KUKULJEVIC JÓZSEF. Magyarország madárvédelmének története, fejlődése és jelenlegi állapota. Ára 1 kor.

Dr. KUKULJEVIC JÓZSEF. Az állatvédelem fontossága az emberiség művelődésének szempontjából. Ára 20 fill.

MÁDAY IZIDOR. Az Országos Állatvédő Egyesület huszonöt évi működése és az állatvédelmi törekvések Magyarországon. Ára 1 kor.

Ugyanaz, német fordításban. Ára 1 kor.

MONOSTORI KÁROLY. Lógondozás. Ára 60 fill.

K. NAGY SÁNDOR. Az ember és a kutya. Védekezés a veszettség ellen. Ára 30 fill.

PÁKOZDY LÁSZLÓ. A szemellenzöről. Ára 20 fill.

KEREKES JÓZSEF. Madaraink védelme. Ára 40 fill.

Dr. FROMM GÉZA. Madárvédelem. Minta-telepek. Ára. 70 fill.

Gyermek-naptár. Ára 10 fill.

MÁDAY-CHERNEL. Madárvédelmi törekvések Magyarországon. Ára 3 kor.

Madarak és Fák Napjára az ünnepély programjába való iskolai beszédek, tanulók mondókait, a Liga alakításának leírását tartalmazza a **Madarak és Fák Napja** című könyv, mely a hozzávaló eredeti **daloszűzettel** együtt 2 koronáért bérmentve rendelhető a szerző, **Vaday József** címén **Nagyváradon**. (Második bővített és átdolgozott kiadás.)

ÁLLATVÉDELEM

Az Országos Állatvédő Egyesület tagjai és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségéhez csatlakozott egyesületek tagjai külön előfizetés nélkül, tagdíjuk fejében kapják

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET“ ÉS A „MAGYARORSZÁGI
 ≡ ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉ“ NEK KÖZLÖNYE ≡
 BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCA 11—13. SZ. TELEFON 85—12

Ezen lap közleményeinek utánnyomását nemcsak szívesen megengedjük, hanem tisztelettel kérjük is
 Megjelenik egyszer havonként
 Előfizetési ára 1 évre 2 korona

A székesfővárosi községi lóhusüzem.

A községi lóhusüzemet a főváros hatósága az O. Á. V. E.-nek már a 90-es években tett ezirányú előterjesztésére és szakadatlan sürgetéseire 1905. évi október 1-én kezdette meg akként, hogy az egész üzemet teljesen hatósági kezelésben folytatja, tehát úgy a lóvágatást, mint a huselőkészítést, kolbászárugyártást és az üzletekben való elárusítást hatósági alkalmazottak által a leghigorubb hatósági szakszerű felügyelet mellett végezteti.

Az üzem kezdetén három üzletben árusítottak a lóhusárúkat, később, az 1905. év folyamán még három üzlet nyitattott, az ezutáni időkben és pedig az 1906. évben öt üzlet, 1907-ben három üzlet, 1908-ban két üzlet és 1909-ben három üzlet adatott át a forgalomnak, úgy hogy ezidő szerint 19 üzletben árusítatnak lóhus és lóhusból készült kolbászárúkat.

Az 1905. év október 1-től 1909. év végéig levágatott összesen 18970 drb, ezenfelül 1910-ben négy hónap alatt 2367 drb. Ebből kényszervágás volt 1373 darab. Az összes levágott lovakból elkoboztatott 253 drb.

A lóhus-székekben eladatott: 1905-ben 162,723, 1906-ban 807,300, 1907-ben 942,137, 1908-ban 872,713, 1909-ben 1.020,236, összesen 3.805,109 kilogramm.

A fentebbi statisztikai adatok mindenestre igazolják a községi lóhusüzem életképességét és közjótékonyági szempontból most már elengedhetetlen szükségességét is, mert ez által a szegényebb néposztály egészséges és jó husnemű táplálékát olcsón beszerezheti. Azt hisszük, hogy a főváros hatósága nem fog végezni meddő munkát, ha ezen teljesen házi kezelésben levő és szigorú hatósági szakszerű felügyelet és ellenőrzés alatt álló üzemét a szükségletekhez képest fejleszteni fogja.

*

Az orsz. állatvédő egyesületnek abbeli régi törekvése, hogy a sánta, béna, munkára már alkalmatlan, de fogyasztásra alkalmas lovak levágás útján való értékesítésével megmentessék a fogyasztás céljára egy jelentékeny közvagyont, másfelől pedig, hogy a nép alsó szászereinek husélemezésében előbbre menjenek az állapotok s végre, hogy a végletekig vitt ló-lecsigázásnak felháborító látványa mérséklődjék s idővel le is tűnjön a látványok teréről, ismételjük: az O. Á. V. E.

ebbeli következetes törekvése és küzdelme — mint az iménti közleményből kivehető — meghozta már is kívánatos gyümölcset s nem lehet kétség, hogy a székesfőváros hatalmas kezében levő e közhasznú intézmény további erős fejlődésre számíthat. Már is a lóvágási üzem kibővítése van tervben.

Mi csak hálával eltelve emlékezhetünk meg a főváros e nagy hordozóerejű alkotásáról s csak kíváncsún jellezhetjük, hogy a fővárosban immár 15 esztendei próbát fényesen kiállott ezen intézmény hazánk minden nagy városában is megfektetve fejtsse ki majd jótékony hatását.

M. K.

Állatmenedékházi ügyünk.

A nagyközönség köréből egy „névtelen“ egyesületünk elnökéhez intézett levelében kirohanást intéz állatmenedékházunk tartási díjainak magassága ellen. Sokalja, hogy pl. tagjaink egy-egy kutya gondozásáért naponta 60—100 fillért, nem tagok pedig 100—150 fillért kell, hogy fizessenek.

Ha a felszólaló fáradságot vett volna magának felkeresni személyesen alulírottat, mint a szóbanforgó menedékház vezetőjét, tüstént felvilágosítást nyert volna. A menedékház utóbbi 6 év alatti bevétele volt 10.399 K. Kiadása volt 19.375 K. A veszteség tehát 8.976 korona.

Szíveskedjék felkeresni egyesületünk székházát személyesen, ott teljes részletességgel tárhatom elébe ezt a keserves deficitet, amelyből aztán megértheti, hogy miért kellett azt a bizonyos díjat emelni.

De volt ennek az emelésnek egyéb, a fővárosi közegészségileg veszélyes ebtartási állapotok szanálását célzó, még fontosabb oka is. Ha megtisztelt, erről is felvilágosíthatom, épügy, mint arról, amit szintén kifogásol, hogy miért törekszik az egyesület arra, hogy minél kevesebb, gazdátlan kóbor kutya legyen a menhelyen. Nem lehet gazdátlan állatok örökös aziluma — hiszen az egyszerűen képtelenség, s nincs sehol a világon — hanem gazdás kutyák ideiglenes, vagy ha fizetik (mint példa van rá) örökös penziója és gazdátlan, kóbor kutyáknak csak átmeneti tartózkodó és gondozó helye ingyen és csak addig, míg az eb a jogos tulajdonos kezébe visszajuthat, vagy a tartási költség